

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfóte yie yie me

Ti do kenye ke tú dɛɛ te ke sakesake yi bo ke kutenku naati tipiiiti timɔ̀, dɛ tú omɔ̀ yi do nke dɛ otɔu muwɛrimu ɲo kpere yínke,

Ti do kenye ke tú isake ɔ́ɔ nyo di peite koo mɔ̀ wee wɛnte ke ndo bee ite koo wuu, ke yɛ ti bo yíme ke nkari ke dɛ tinaati ke ti naa tɔ́tɔ́ti, ke ba nde ti me mba yo mesemme, oniti ti dɛ ɲmanti, dɛɛ tú kete,

Ti do kenye ke tú oniti ne oniti ɲme, ti tũ mbo nde mu titɔbe, ociĩri nde okperi ko okperi dɛ ociĩri, ke yɛ dɛmɔsikaandɛ kɔ nde cooti yínke,

Ti do kenye ke tú initi wuɔ nyimɔu do kenkàri ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti do kenye ke tú initi wuɔ kutenku yandú deneni dɛpatri keparku dɛ myɛ́ɛke ne oniti ba we, kó dɛyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, omɔ̀ yi cãã nne otɔu; ke dɛɛ te ke iwuɔ nyimɔ̀ do nkewɛnne ke mpĩ kebeu ne dɛ bo naatime tipiiiti timɔ̀,

Ti do kenye ke tú yeheke ye mɔ̀ ye kari kewɛnne mu kutenku yandú ko dɛtĩnni kɔbe ketú ti do ke nde menke weti dɛɛ cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti do kenye ke tú ti bo wɛnne me dinnu maɔimaa dɛɛ tukune oniti kó mufommu byeeke dɛɛ bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuɔ nyimɔ̀ kó dɛtinni dɛdyeere pieeku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔ̀ ne itensaake imɔ̀ do nkewɛnne dɛnuu kepĩ ndɛpatri dɛi ko tinaanti ne i yemme kepã itɔbe itye nde yínke ke nyɛ dɛɛ túme oniti ko mufommu yeheke yemɔ̀ dɛwɛme; oniti ba we, a cɛnke bo dɛl hei, a do nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔ́tri 1

Oniti ti pei nde omɔ̀ yi kpaatri otɔu, ke yɛ oniti ba we, o yi do nne fehɔ́fe; o mɔkemu mecii kehã mɛyemme. Ti tú ne do kenyari ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkwuɔ ko otɔu dɛu.

Ditanfɔ́tri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o peia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee boti, a feu tekote dɛbɔ ndaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɲwee peditik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a do nɛdawanɛ nɛa, a tú kuhɔuku nkua, dɛ yi do ɲomɔ̀ bo dɛ ciite a kpere yínke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túdɛi ke domme, omɔ̀ yi do ke nda kɔnnne ke ɲmanti o bo dɛ byeeti a yienni mee kpei noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ditanfɔ́tri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi do nke dɛa kakii ke ɲmanti o bo dɛ tanneme kufɔ́titenniku.

Ditanfɔ̃tri 4

Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɲo senni; oniti me nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔ̃tri 5

Omɔũ yi ɔo mbe ɲo ɔuku sɔ̃ntike fɛpaãpyefe tɛme, ɲo me nyi ɔo nke nfeuri kukpetinkú kɔ̃mme ke c̃irme.

Ditanfɔ̃tri 6

Oniti, a c̃enke bo kee byeeke a ɔo kenyɛ ɔee ci ne ɔee yi ci koomɔũ ba ɔa soute.

Ditanfɔ̃tri 7

Dikotinuú tú timɔũ kó kuɔɔpiku nku. Okoti, ɔebire, onitiɔou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔdikotinuú ɔii o k̃anke.

Ditanfɔ̃tri 8

Koomɔũ sente ɔdikotinuú ke ɔaa wɛnte, a baa yĩ hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti ke ɔe kó tinaantii ke nkú.

Ditanfɔ̃tri 9

Be baa na ke sɔ̃nte kepĩ ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheĩ.

Ditanfɔ̃tri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pĩ nne timati, ɔibeentĩnni kɔbe ɔo nke ɔaa bekemu ke ya ɔeɔomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔ̃tri 11

1. Ke be tú omɔũ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke mɔmmwɔɔ ɲme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yɛ timati tibeenti ti bo tibatɛ.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke sɔ nke ɔdikotinnu kó ɔipatri yi tú ɔe ci, a yi ɔo nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔɔ ɲa to ɔeyinke be ɔɔke baa tɔnte.

Ditanfɔ̃tri 12

Omɔũ yi ɔo nketa we yi te tiinaan ti myeɛke, keyɛ, ɔe ɔɔ me nyĩ kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. ɔdikotipatri me nnaa mmu kekpa nɔeyinke ke ɔe you.

Ditanfɔ̃tri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔɔme kaa pɛensiri ɔii hei a k̃ari.

2. Kaa me nyite kekɔte kee byeeke, ba ɔiheĩ kece, nkeɔee a bo na kekonnimu ɲa cyee, a ɔo ɔiimɔnni.

Ditanfɔ̃tri 14

1. Ke be ɔaa ɔɔ meyei ke ɔaa harine ba a yi mɔke ɔifɔ̃tɔɔ a bo na keyite kekɔte kesɔre a me nɔɔ diiheĩ; ɔe kó ɔiheĩ kɔbe me nyi ɔo nke ɔaa beti.

2. Be me ne yi yɛ kaa yeke ke be ɔa kwuɔ nne tipiiti timɔũ, be nɔa wuo kaa ɔɔri a ɔɔme.

Ditanfɔtri 15

1. Fɔ ɲaniti, a ba nfou ke bo ke yi yɛ a boti tuku.
2. Omɔũ yi ɔo nke yetene sɔntike ɲotɔu o ko kuboti tuku; ke weeme nne ɔo ne omaa o bo namu ke naanne kuboti teku.

Ditanfɔtri 16

1. Oniti, kaa cɛnke baa nkedee, a bo na kepwoke yoo a yenke a me ndɔwe ke ɔi hɔnne tɛcyɛtɛ. Oniti ne o poku, omɔũ yi ɔo kensei otɔu fɛnɔnfe ke nkemmune ɔi bo yate ɔiyyie ke nsa ke ɔiborime yi maa.
2. Onitidɔu ne oniti poku ke be ti nake ti kwuɔ otɔu mɔu tenke yi ɔo ke nkɔɔ ke firi becwooke kefi ke ɔe fi.
3. Ne yaaro tɛcyɛtɛ tee baa kɔti ke tɛcyɛtɛ yi bo kunaamunku yi bo kuboti me nyi bo.

Ditanfɔtri 17

1. Oniti ba we, a bo amma ndaa, ɔi sũmaa, omɔu yi ɔo nke nkɔɔnne otɔu o kpere yinke.
2. Omɔũ yi ɔo nke sɔnte kefeete otɔu kpere ne muwɛrmu.

Ditanfɔtri 18

Oniti ba we, omɔũ yi ɔo nke nda kɔɔnne a yemme me ɲati kpei; omɔũ ba nda kɔɔnne a ɔɔumme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ɔɔumme kuyie maku ame nyi feume mutaã mamu kpei kaa ɔo ketike, a bo youmu kuyiendɔummu maku kó meborime ke twote meteme; a bo amaa ndaa, di sũmaa, ɔikɔmbɔɔti yi ɔo nke ndwo ɔi bo ndɔumme ɔikó kuyie ɔidɔku yoo ɔi ndaku mekwuɔ ndi bɔke kepaã nsikoo becirbe, ke haa ɔokó yebaa nke twonko itye ndibi, ba oniti kaa bó kee byeeke.

Ditanfɔtri 19

Ba we, kaa yemme hɔti a bo na ke ti beimmu omɔu me mba na ke ɔaa kɔkene tiyinke; ba we, a bo na kebeke a ɔati ɲa ninte kee byeeke, ke ti two ɲa me ndɔwe ne a ninte tii naanti kó kuboti.

Ditanfɔtri 20

1. Oniti ba we, a bo namu kawɛnne ketiinne a kɔbe a me ndɔbe ke ɔi nake ɔi kpeti; a bo namu ke mbo ɔitinni a me ndɔri myeeke, ɔindɔi yemme cɛnke ba ɲa tiyɛiti, ɔi cɛnke ba ndɔri meyei.
2. Omɔu yi ɔo nke tanne otɔu ɔitɔn ni mari myeeke ne muwɛrimu koo yemme yi ɔidɔ.

Ditanfɔtri 21

1. Oniti ba we, a ɔo nke ndakemu a hei kó mufommu byeeke kó tinaanti ba kaa yi ha ɔitɔnni ɔii tɔ kuteku ɔimyeɛke; a ɔo ke ntee n nemu bee pi nne ɔimɔũ ɔi kó ɔiyetri.
2. Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔbe cɛnke ɔaa ɔeite, kempɔi ɲa hei bo ncenti mee boti ke ɔe nsie mutɔmmu yinke.
3. Bekpaatibe ɔo ke ndɔri siheikembii ɔo mee borime ɔiheɔi myeeke; yepate yee tu ndo nke nii cwɔ weti weti ba bɔkebɔke ba mbo, ke na keceete ɔitinni kotri kekanne ɔipanni. ɔekó mupaticɔrimu mɔnni, omɔu yi ɔo ke nkɔɔnne otɔu ke fiinko o yemme, keyɛ ɔiheɔi kó meborime yi tú omɔumaa kɔmmɛ, omɔũkoo ɲmeɛtɛ me nyi tú otɔu kou.

Ditanfɔtri 22

Oniti ba we, fĩ teheikembite a tēnke yi dō kewēte ke nsenni ḡacyee; tiḡawanti yi kpa a nne dō nke yetoo kemwote a kperere kepete itye nyii bo nte kaa na kenye dēe ci ne dēe yici; ḡemwũ memme dēe bo nte kaa naa ḡoniti keye a fei yekeke tũ ndo nke ntee nyetobe ḡeḡebyeke. Oniti, kaa me nyi cote be w̃ yi ndaa too titauti.

Ditanfɔtri 23

1. Ba we, a dō nke mmake mutōmmu ḡa pimmu, ke waa ḡa ḡamu ke mpĩ ke ḡe ḡaa naati; omw̃ tu nyi dō nke nkpa mutōmmu.
2. Bēe pĩ mmutōmmu mamumaa ke bekuute ma, be tōnfeinti dō nke mmamu.
3. Wee cēnke pĩmmu mamu, o dō nke cu o kōnyonku; keyē dēe bo nteme koo na ke nfou ne o cyēte kobe ke ba ḡaari.
4. Ba we, kaa dō a bo namu kewēnnene betōmpitibe tōbe ke ḡi hānne yentōntire ke ḡmē ndinuu kefeete ḡimaa.

Ditanfɔtri 24

Oniti ba we, a dō nke nii cutē mutōmmu kehompē kekote tikwēti; a yi dō nke nii mpi mutōmmu kukpetinku tēhompote be me mbaa keete a ḡiiti.

Ditanfɔtri 25

1. Oniti ba we, a dō nke nfou ke ḡe wenni kaa kōntii nnaati, fĩ ne ḡa cyēte kobe; a ne bo na kaa fommu ḡmenni kaa yimake a yommaa a yi mōke tiyaati, a yi mōke a ḡuḡe, kaa me mmw̃ ḡa ba na ketaa ḡamaa. Wee mōnte mutōmmu, wee mō, kuhw̃uku, okupoku yoo okuḡu, opokōti yoo oḡakōti, ticite ḡekewe, wee cenbo mesemme myeeke be yi dō nkō yoo ḡemyēke koo nfēuri.
2. Ti dō nke ḡe kenye tisaponyōti ne tibi kpei mesaaibi imw̃: opopōpōri kpeia, ipocw̃etebia, ipocēmbia, ba i, i yi dō nkensenni.

Ditanfɔtri 26

1. Oniti ba we, a dō nkentye, ke na kepete mecii. Omw̃ yi dō nkeyieeti ke na ketanne o bire ḡakw̃ri sampw̃. Ibi imu ḡemare yi dō nke baa ta ḡekō ḡakw̃ri. ḡakw̃ribē bebebii bēe myēke mutōmmu dō nkepite tipiiiti timw̃ ndi; bēe ko yepate kpenke kpenke ke ḡe mbēe ta ḡakw̃ri oḡyēewe bemw̃ be bo na ketamu ke be cēnke ḡe.
2. ḡakw̃ri dō nketwo ndēbire itye nke ḡe benke ḡe bo īme kenaa ḡoni ti keyē oniti ba we, a dō nke nkpeni ti mufommu myēke. ḡakw̃ri dō nkeḡw̃ ke benitibe kee betōbe tūmu ke bonkune beyemme kekww̃ mbetōbe mesemme, ke iboti imw̃ kutenku yandū ndo itōbe, ke initiboti kutenku yandū kō ḡitinni ḡidyēeri dii me ḡari ke ḡe kepau nyekpare ke ḡii na ke yepau nke kutenku narke tipiiiti timw̃.
3. Ibi yembe bēe ḡoke dō nkenyē weti weti bebi dō nkepete iitye ne i dō nkebebii muutōmmu.

Ditanfɔtri 27

1. Oniti ba we, be w̃ ḡa bantene a ko kuboti kō meborime; a dō nkebaa: nte ḡifōnni, nte ḡikūtri me ndomme. A dō mbēe ḡaatwō mecii kaa munkēe metwo mbetōbe ke kutenku nnaati keḡimw̃ ḡipete mesaa.
2. Be tū oniti centine ḡo s̃u; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tū mpīnne mu o mu nyo nne.

Ditanfɔtri 28

Dipatri ḡidyēeri ḡii ntū ba we, o dō nkeyetoo mu ke bōkebōke ba mbo kupiku maku; ke memme ḡoke ti ba na kepete mesaa.

Ditanfɔtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ḡaboti yoo ḡitinni a bo ḡii myēēke a nyē kaa poo ḡamaa nḡi.
2. Omōũ yi ḡo nkeḡḡo otōu o yi ḡo ke bēē wee ḡḡḡe omōmmwōḡ, keyē oniti nē oniti ḡme ke ti ḡo nkenvari ke wēte keḡe titōbe.
3. Fō wee yi ḡo mekōomme a bo ntũ seiḡme kutenku yandú kó ḡipatri ḡidyēeri me nyē nḡe nḡomme.

Ditanfōtri 30

Dipatri ḡi myēēke, tinaanti mati yibo ke nḡonne ḡihe i mari, ḡitīnni mari yoo oniti ḡo o tisenkri, kennau kewāa ḡwāa, ke faari faari ke hati bōkebōke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandū.
